

De 7 fremstillingsformer – fremstillingens grundingredienser

Formål	Fortællende	Berettende	Instruerende	Beskrivende	Forklarende	Argumenterende	Reflekerende
	Du fortæller for at underholde læseren med opdigtede historier.	Du beretter for at give læseren indblik i virkelige begivenheder.	Du instruerer for at gøre læseren i stand til at gøre noget bestemt.	Du beskriver for at give læseren informationer eller forestillinger om noget.	Du forklarer for at give læseren indblik i årsager og følge-virkninger.	Du argumenterer for at overbevise læseren om et synspunkt.	Du reflekterer for at afprøve tanker og idéer hos dig selv og læseren.
	Broen	Tidslinjen	Trappen	Tørresnoren	Pilen	Megafonen	Vippen
							
	Titlen antyder fortællingens omdrejningspunkt. Teksten starter med at præsentere personer og miljø. I midten udfoldes konflikten og vendepunktet. Teksten slutter med klimaks og afrunding.	Overskriften angiver, hvad der er sket. Teksten starter med en præsentation af hvem, hvad og hvor. I midten præsenteres hændelserne i kronologisk rækkefølge. Teksten slutter med en personlig vurdering af hændelsesforløbet.	Overskriften gør det klart, hvad målet er. Teksten starter med en liste over ingredienser og materialer. I midten præsenteres fremgangsmåden trin for trin. Tekstens slutmål kan vise sig i en illustration af det færdige resultat.	Overskriften angiver emnet. Teksten starter med en præsentation af den eller det, der skrives om. I midten udfoldes en række informationer og beskrivelser af emnet. Teksten har ingen egentlig slutning.	Overskriften angiver, hvad der forklares. Teksten starter med at præsentere emnet. I midten forklares en proces med årsager og følgevirkninger. Teksten slutter med en opsamling af de vigtigste pointer.	Rubrikken fastslår, hvad synspunktet er. Teksten starter med en præsentation af problemet og synspunktet. I midten argumenteres for synspunktet med eksempler. Teksten slutter med en konklusion, der gentager synspunktet.	Rubrikken antyder tekstens omdrejningspunkt. Teksten starter med en oplevelse, der vækker undren. I midten overvejes både personlige og almene vinkler på emnet. Teksten slutter ofte åbende, fx ved at stille flere spørgsmål.
Opbygning	Skriv enten i nutid eller datid. Vælg fortællerrolle: Fx jeg-fortæller eller 3. personsfortæller. Giv sproget liv med metaforer, sammenligninger og besjælinger. Brug lavt fortælletempo og eventuelt replikker ved vigtige begivenheder.	Skriv i datid. Vælg fortællerrolle: Fx jeg-fortæller i personlige beretninger (erindring) eller skjult fortæller i faktuelle beretninger (reportage). Giv sproget liv ved at bruge mange præcisionsverber (hviske i stedet for sige, lunte i stedet for gå). Brug tydelige stedsangivelser: I byen, på landevejen, under Mønbroen.	Skriv enten i bydeform eller nutid (Tag først ... eller først tager du). Vælg skjult fortællerrolle. Giv sproget liv ved at bruge fagudtryk (fx fuksvans i stedet for sav eller kommentarspor i stedet for tråd).	Skriv i nutid. Vælg skjult fortællerrolle. Giv sproget liv ved at bruge beskrivende adjektiver (fx saftspændt, gennemstegt). Brug fagord, der passer til det emne, du beskriver.	Skriv i nutid eller datid. Vælg fortællerrolle: Jeg-fortæller, 3. personsfortæller eller skjult fortæller. Giv sproget liv ved at bruge ord, der viser årsag (fx på grund af, derfor, det betyder, det skyldes) og rækkefølge (fx først, derefter, til sidst).	Skriv i nutid. Vælg tydelig jeg-fortæller. Giv sproget liv ved at bruge ord, der udtrykker modsætninger (fx derimod, til gengæld, på den ene side, på den anden side).	Skriv i nutid eller datid. Vælg tydelig jeg-fortæller. Giv sproget liv ved at bruge beskrivende ord, billedsprog, gentagelser og retoriske spørgsmål. Brug ord, der udtrykker undren (fx måske, om, mon, hvad nu hvis, hvorfor, hvordan).
	Novelle, roman, eventyr	Nyhedsartikel, reportage, erindring	Opskrift, anvisning, skriveordre	Fagtekst, wikipædi, rejsebeskrivelse	Fagtekst, pjeces, rapport	Debatindlæg, anmeldelse, kampagnetekst	Essay, dagbog, tale